

Fryderyk Wilhelm I (1713-1740)

DEKLARACYA

Najásnieyszego

Krola I. M. Pruskiego,

Ktora

JEgo Krolewskiej Mości,

Ku

Najásnieyszemu

Krolowi I. M. Polskiemu,

y

Najásnieyszey Rzeczy Pospolitey,

Przyjaźń, Zyczliwość y Miłość,

od Sámeego Krolowánia poczatku, rozmaitemi Dokumentami pokazána,

Dowodzi się;

A

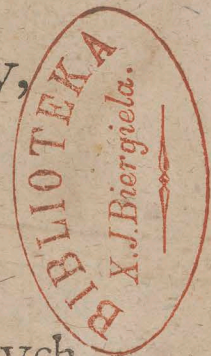
Od Zmyślonych, y do Falszu nákreconych

ludzi nieżyczliwych potwarzy,

broni się:

z Łacińskiego Jeżyka przetłumáczona.

ROKU 1719.

IK

Jan 6 1719
1719-1740

1817

DEKRET ARACYA

Najświeższego

Króla M. Polakow

Władysława

Króla M. Polakow

25001

Je nigdy/ Najásnięszego Krolá J. M.
Pruskiego/ podkác niemogło ták przy-
trego/ nád to/ gdy uszu J. R. M. dosta-
tá falsywa Porwarz; jákoby przeciw
walecznemu Narodowi Polskiemu/ kto-
ry On záwsze wysoce považal / miał
mieć nieprzyjazny umysl: á Zwlaszczá/
że Rzeczpospolita przez stody y Krzy-
wody/ od J. R. M. nágábána/ y że jeszcze coś goršego w táj-
nych knężęis Zabáwách / á że dla tego osobliwie / ták liczne
Woyšká y inše Wozenne gotuja się potrzeby/ áby złączonemi
z Najásnięszym Cárém J. M. Silámi / mogli Polskę zástro-
dzić / Krolestwo po częściách rozzerwác / Miástká y Prowincye
poodrywác / y pod swoje moc podbić.

Wiec od ták nieslušnego udánia/ ktore po cáley Polsce
rozstane/ niemal u wšyřtkich wiáre znalazło/ Jęgo Krolewřka
Móć choc się uwolnić/ zá rzecz potrzebná pęczytál/ cálemu
Swiátu / á osobliwie sławnemu Narodowi Polskiemu / tym
pismem jáwnie pokazác / jákim się od Sámege Krolowánia
Swego poczátu/ Krolowi J. M. y Rzeczpospolitey Polskiej
stáwiel / y ják był dalekim/ od wšyřtkiego/ coby im Szkodę al-
bo uszerbet jáki przynieć mogło.

Włay-

I

Kaypiewey / Krol J. M. Pruski / na Samym poczatku objęcia Krolestwa / względem Polski to miał obserwowac / aby Pakta Wielawskie / między Polska y Prusami zawarte / znowu byly potwierdzone; y kiedy Krol J. M. miał w Prusach posłuszeństwo odbierac / aby do tegoż Solennego Aktu / Krol J. M. Polski y Rzeczypospolita była zaproszona / a w Kocie przysięgi / aby także Polszce ewentualne posłuszeństwo było wyrażone.

Wtym wszystkim / Krolowi J. M. y Krolestwu Polskiemu / Krol J. M. Pruski osobnie Satisfactio uczynić obiecał / y bardzoby rad był widziac / aby wtym Punkcie porządok Pakta należycie był obserwowany.

Wprowadzić Krolowi J. M. Pruskiemu nie jest wiadomo / jakaby własnio była tego zaniechania przyczyna / y czemu w tak esencjalnym Punkcie / na którym Prawo Krolestwa Polskiego na Prussy / ewentualnie zachowane / funduje się / Pakta z Polskiej strony nie były pilniey strzeżone. On jednak wtym żadna miara nie może być winowany / kiedy wszystko uczynił / czego po nim tenor Pakta potrzebował. Owszem y wiecey nad to uczynił; bo widzac że z Strony Polskiej wtym się całe zabawjelo / tedy przez list osobny do Krola J. M. Polskiego / Słowysłało nayukładnieyszymi y naywyrażnieyszymi pisany / za Siebie y za Successorow swoich / Krolowi J. M. y Rzeczypospolitey reczył / że chociaż ani Pakta powtorzona niebyły ztwierdzone Przysięga / ani ewentualne Krolestwu Polskiemu posłuszeństwo było ponowione / to jednak wstodliwa nie ma iść Consequencia / ale wszystkie pomienionemu Krolestwu na Prussy należace Prawa / jako gdyby się wszystko było należycie odprawiało / całe y nienaruszone zostawac mają.

Wtrot-

Wtrotce potym / jãt ná Polskã táł y ná Saxonã / wiel-
kie náskopieto niebespieczestwo / kiedy Krol J. M. Szwedz-
ki / już teraz Niebożczył / z Tureckich do Pomerániey po-
wrocivszy Krájom / nowy Impet ná Krolã y Krolestwo Pol-
skie uczynić / potężnie zamyslał / y / bez wãspienia / zciagnaw-
szy Swoje w Niemcezech Woyskã / bylbym znowu do Polski
wtãragnãł / á mieczem y ogniem wãyskoby pustoszył / gdyby
mu tego Krol J. M. Pruski niebył zabreniek.

Swiadkami sa Ministrowie Krolã J. M. Polskiego /
ná on czas ná Dworze Krolã J. M. Pruskiego bedacy; Sa
tãłże y inŝe nád to dowody / ktore kãżdego upewnić mogą :
że Sam tylko Krol J. M. Pruski / Publiczny ná on czas
utrzymywał Interes; y lubo / dla Swego pożytku / Sná-
dno mu byto / Słusznemi bãrdzo Kondycyãmi / z Krole-
m J. M. Szwedzkim pomiãrkowãc siã / tego jednãk uczynić
nie chciãł / ále náã ráczey w Stralsundzie Woyskiem swoim
tãł potężnie nacierał / áß zãmãd był odegnãny zã
morze; á to jedynie dla tego / że siã nie dał odwieść od przed-
siãwziãcia Swego / umysliwŝy wrocic siã do Polski y tãm
znowu Woynã odnowic.

Krol Szwedzki / zãraz po Swoim z Tureckiey ziemie po-
wrocic / posyłał do Krolã J. M. Pruskiego / Aslãjciã J.
M. Landgrafa Hasso-Kasselkiego / zobietnicãmi bãrdzo po-
żytecznemi / ktorych jednãk (poniewãz tã byla nãypredniey-
szã Kondicyã / áby mu wolno byto z Woyskiem znowu wniãc
do Polski / y żeby Krol J. M. Pruski w tym nie przeska-
dzał) nie acceptowãł / y Kciã J. M. Hãsskiego cãłã z niŝczym
od siebie odprãwiel / zãdã prawdziwie concludowãc można /
że Krol J. M. Pruski cãłã tã Stralsundskã expeditiã / Szcze-
gulnie dla tego wziãł ná Siã / y tãł wiele trwie y dostãrkow-
wãzył / áby tylko Krolestwo Polskie / w nienãruŝonym zoskã-
wãło

wako Pokoju / ani przez powtornę Królá Szwedzkiego wtargnie-
nie / wnowe nie zášlo utrapienie: Czego gdyby Król J. M.
Pruski nie był uczynił / snadnieby się było stáć mogło / że
by całe Królestwo / Ogniem wojennym zewšod zápalne / aż
dotad gorzáko.

Prawdą / że y Król J. M. Polski / Swoim Woyskiem /
które / dla odważnych y dzielnych Akcii Swoich / pochwały
jest godne / do reyzje Strálsundskiej expeditiey pomagał; Lecz
to nie było tak liczne / áby tak wielkie dzieło / Sámo tylko
wykonać mogło. Król záś J. M. Pruski miał Woysko Rusz-
ne / Artileria porządna / wszelkich rzeczy potrzebnych dostatek
wielki / wiele przytym Státkow Wodnych / do przeprawy
ná Wyspę Rugia potrzebnych / Swoim kosztem sprowadził /
śnáwet Sámemu Królá J. M. Polskiego Woysku / y pie-
nisdzy y Prowiantu ná wyżywienie dodawał / co wšytko Kró-
lowi J. M. Polskiemu jest hárdzo dobrze wiadomo.

Gdyby chciał Król J. M. Pruski / Polskie nieśczęście
w Swoy pozycet obracáć / álbo / jáko mówią / w metney woa-
dzie ryby łowić / y jáko Prowincija Sobie przywołašczyć;
tedyć ná ten czas była do tego Sposobna okázya / bo Król J.
M. Szwedzki / ják przedym / tak y wten czas / nie przesta-
wał wielkimi obietnicami Królá J. M. Pruskiego Sollicy-
tować / áby go przeciw Polsce ná Swoje przyprowadził
Strons / álbo przynamniej tyle uprosił / żeby mu wolno było
Sámemu / w Polszcze Swoje zamysły konczyć. Lecz od samego
Woyny Szwedzkiej terázniejszyey początka / Dom Branden-
burgski takie Sobie uformował / y do tad státecznie zácho-
wał Práwo; áby się nigdy do Woyny przeciwko Polsce nie
mieszáć / y nie czynić coby z škoda Rzeczypospolitey
bydź miáło. Nowšem / ják się tylko Król J. M. Pruski
od

7
od Francuzkiej uwolniet wojny / wnet do Polskiej strony
przykapiet / y Nieprzyjacielowi jej / Krolowi Szwedzkiemu /
siebie opponowal / zadney sobie za to nie pretendujac od Krola
lestwa Polskiego nagrody / lubo / gdyby y to uczyniet / nic by
nie bylo przeciw słusności.

III.
Pod czas terażnieyszej w Polsce tak długiej wojny /
jako to wiec wrzeczach zamieszanych przytrąsiac się zwykło /
tak się wzmogła / ludzi Polskich przy granicach Krola J. M.
Pruskiego mieszkających / swawola / że w ziemiach J. K. M.
nad Poddaniem / niemal ustawicznie Krzywdy y gwałty ich grafi-
sowały ; Palenia / zdiebstwo / rabunki / ludzi y bydła zabie-
rania / y cokolwiek pod czas otwartej Wojny / od jawnych
Nieprzyjaciół dziać się może / wszystko to / w ziemiach Krola
J. M. Pruskiego / ludzie Polscy czynieli : Te zaś ktore
Krol J. M. Pruski o to do Polski zanosił Skargi / tak nie
były słuchane / że nawet y wezrzec weto nie chciano / a dale-
ko mniej / Krzywd y Szkod poczynionych uczynić nadgroda. Luba
bo tedy / tym samym Krol J. M. Pruski miał dosyć Prawa
y słusności / aby się Sam pomscit / ani mu na Sposobach
y siłach zchodzilo / wolal jednat / wstrzymać się y wybaczyć
nieco / czasow terażnieyszych niebezpieczności / spodziewając się /
że po przywróceniu Pokoju / wszystkie te kłotnie ustana / y to
pogranicznych animusow zuchwałstwo powoli się usmierzy.

IV.
Tą samą moderacyą zachowana była / od Jego Kro-
lewskiej Mości / względem Cel y Miły Polskich y Litewskich /
ktore przeciw Paktom wyraźnym / albo sa świezo ustanowio-
ne / albo nad zwyczaj dawny podwyższone ; Bo lubo
Poddani Krola J. M. Pruskiego / przez te Nowe / y Stare
nowo podwyższone Cła / bardzo uciesmiejani bywała / y mogłby
Krol J. M. Pruski rownym Prawem / w ziemiach Swo-
ich /

8
ich / Ck także odmienić; uczynić jednák tego cále niechciał /
tym się kontentując / że to słowy y Pismem / ná Dworze Kró-
lewskim y ná Seymie przestłym reprezentował.

Co wyszło jáwnie pokazuje / że Król J. M. Pruski / má-
jąc] słusne przyczyny / przewieść jednák ná Sobie tego nie-
mógł / áby przeciwko Narodowi Polskiemu jáko pokazał
nieprzyjaźń.

V.

Náprzedniejsza / co potwornie udája / jest / że Król J. M.
Pruski / ná Miásto Elbląg / ná Biskupstwo Wármínskie / ná
Prusy Polskie / ná Województwo Pomorskie / á teraz náostá-
tel / ná Kurlándya y Gdáńsk nástepuje / y o tym rádzi / áby te
Kráje / Miásta / Prowincye / gwałtem mógł pod moc Swó-
je podbić y od Polski oderwać.

Alé / że te wszystkie udánia sa falszywe / y bez żadnego
fundamentu / sam skutek po dziś dzień pokazał; nie też nie
może byđz ábo ná piśmie produkowano / ábo rzecz sama / kto-
raby się státa / pokazano / zładby się Królowi J. M. Prus-
kiemu dowieść mogło / iż o tym kiedy zámysláwał.

Bo sámá rzecz mowi / że przeciw Elblągowi / Wármiecy
y Prusom Polskim / nigdy się co takowego nie poczyná-
ło / ále ráczey / Práwa dobrego Sasiedztwa / tak ztemi jáko y
zdrugiemi Królestwa Polskiemu poddánemi Prowincyami y
Krájami / ktore z Prusami Jego Królestwicy Mócici grani-
czy / záwsze były przestrzegáne.

Ze záá Celość y bezpieczeństwo Miásta Gdáńská / zá-
wsze w osobliwym J. K. M. było stárania / o tym niht watpic
nie może / komukolwiek pokazanie Miásta tego wiadome / y ják
wiele

wiele ná tym J. R. M. zależy / żeby teraznieyſzy ſtan Miáſta
tego w całości był zachowany ; jákie teſz ſa poddanych z pobliz-
ſzych mieyſc J. R. M. z tym Miáſtem hándle / á z tad ják wiele
ná obie ſtrony ſplywa pożytkow. Jezeli teſz kiedy ná to
Miáſto przychodzieły jákie trudnoſci y przeciwné obroty / wiele
rázy o pomoc do J. R. M. ſie aciekało / záwsze Jego Interces-
ſia y ſtáraniem było wspomagáne / y Sámo Miáſto zápierac
ſie tego nie bedzie / że mu to nie raz znácznie pomogło.

Lecz gdy potym / toz Sámo Miáſto / z Poddánemi Kro-
lá J. M. Pruſkiego / zle obchodzić ſie poczelo / y Summ
pieniężnych ná Kredit ſobie dánych / áni Interceſſow wedlug
Zapiſow nalezacych / placić nie chciáło / ták dálece / że przez
to / wiele Kreditorow do ſrogiego uboſtwá y oſtátniey nedze
przyjóc muſtało : żaden tego gánić nie moze / iz Krol J. M.
Pruſki o to bez żartu expoſtulowal / znác dájac przy tym / że
wták Spráwiedliwey ſpráwie / przy Poddánym Swych w
dochodzenia Práwa ich / Stawác nie zániecha.

Jedná / nád Słowna Contekſtacia / rzecz dáley nie poſ-
lá / z Miáſtem Surowie y oſtrze nie poſtapiono / áni ſie gwalc
jákiſkolwiek popelnit.

W Spráwie Aurlándſkiey / wielkie ſtychác pó cáley Polſ-
cze Wzraſti / Intencya Krolá J. M. Pruſkiego w tym / ják
naygorzey tłumáczá ; miánowicie udawája / że J. R. M. ná
to godzi / áby to Xięſtwo od Polſki oderwác / Práwa Kro-
leſtwu y Rzeczypoſpolitey nalezace / wzruſzyć y cále zniſzczyć /
y Ziemie Aurlándſkie / do Prus Brándenburgſkich przytáczyć.

Alle te wſyſtkie wymyſly ſa dáremne y niſzemne. Krol
J. M. Pruſki nigdy o tym nie myſlit / áni myſlic kiedy bedzie.

Owſem temu ná przeciw / Prawda Słowá Krolewſkie-
go / J. R. M. oſwiádeza ſie / że Xięſtwo Aurlándſkie y
Sengálſkie / ze wſyſtkiemi przynależnoſciámi / nie tylko tea
raz póki Xiáze Ferdynánd żyje / lecz y po Smierci Jego / od

B

Korony

VI.

Korony Polskiej / jako Naywyższej Zwierzchności Swojej / mają dependować / y że ztąd ani naymnieysza część uchwana / dalekoż mniey / od Korony oderwana / albo inszego kogokolwiek / oprócz Krolestwa Polskiego / panowaniu poddana bydz nie ma.

Nad to jeszcze / Krol J. M. Pruski / za Siebie y za Successorow swoich asseturuje na wieczne czasy / że ani jedney Chłopskiej dziedziny / albo czegookolwiek / by też naymnieyszego / co do Kurlandyey należy / nie weźmie. Y owsem w Śawartych z Carem J. M. Solennych Paktach / Siebie jak naymocniey obowiazal / że ani Sam / ani Successorowie Jego / nigdy żadnego / pod żadna pokrywką / prawa Sobie na Kurlandyę przywołażać nie beda / ale żeby ten Kray / na zawsze był y zostawał / osobliwa / od Krolestwa Polskiego dependujaca Prowincya.

Przyeym jednák / dusa Krol J. M. Pruski / Sprawiedliwość kochajacym y w Spániatym Krolu J. M. y Narodu Polskiego Sercom / że to za rzecz Słusna uznają / aby (ponieważ po Śmierci Kcia Ferdynanda wielka następuje rzeczy Kurlandskich odmiana :) bliskim J. A. M. Krownym / częścią / ztegoż Domu urodzonym / częścią przez ożeniensia Spowinowaconym / częścią ztąd inąd pod Jego Protekcyą bedacym / z Strony ich na Kurlandyę / słusnym Prawem bedacych Pretensij / lubo to względem opatrzenia albo Posągow y posągnych Zapisow / lub od Przodkow przewidowanych Ordinacij / lub nakoniec / względem Dobr całej wolnych / od tych ktore są własnie Lenne rożnych / stala się Satisfakcija / y tym respektem / aby potrzebna pewność / y słusny Sposob dostapiensia Sprawiedliwości / wezas był obmyślony.

Osobliwie / kiedy między temi J. O. petitorami / Sa niektore Kiszny / ktore od dzieciństwa Swego / ani Jednego pieniązka z Kurlandyey nie wzięły ; ktorzym Dobrá zástawa
wue

wne po odeymowano / a inszym poodawano / a tak / ktorymby
wedlug ich wysokięgo [urodzania / ostatnie przyszlo cierpieć
nobostwo / gdyby / za Bosta opatrznoscia / zlad inad nie by-
lo im obmyslono.

A poniewaz / nie miała rzecz jest o ktora idzie / ale do wielu
urosla Millionow / tym wieksza jest przyezyna / teraz domo-
wie sie swego ; bo jestliby / jako slychac / Kiestwo Burlands-
kie Krolestwa Polskiemu miało bydź incorporowane / y na
Wojewodztwa rozpisane / niewiedziatyby J. O. Petitorki / kto-
ra droga y na tym swego szukać Prawa.

Ta zaś uczyniona Proposicya / aby Margrabia Bran-
denburgski Swetanski / od Krola J. M. y Krolestwa Polskie-
go / Kiestwo Burlandskie wziął lennym prawem / pod tym
obowiazkiem / zeby te wszystkie dlugi na sie przejal / y Len-
nosc Burlandska od nich nawolnil / bez warpienia zdala sie
bydź taka / ze tym snadniey miała bydź approbowana : po-
niewaz przedtym Dwor Polski / Kiestwo Burlandskie / chcial
przenieść na Kiazecia Weisenselskiego / a to procz tego ciezar-
u. Co gdyby sie stalo / tedyeby wszystkie J. O. Petitorkom
nalezaca Satisfakcyja / na Same Rzeczpospolita zwalic sie
musiala.

Jakoz Krol J. M. Pruski / zechce czekac na Srodki /
ktore Krol J. M. y Rzeczpospolita Polska wynayda / jakim-
by sposobem / pomienionym Petitorkom stac sie mogla Sa-
tisfakcyja.

Co zaś / byloby rzecz bardzo niesluszna / y wszelkiej
sprawiedliwosci przeciwna / gdyby (jako juz tym pogrza-
no) pod pokrywką prawnego / ale w samey rzeczy Bogu y wśel-
kiej sprawiedliwosci przeciwnego / postepku / ich Prawa wy-
wracac / y One z nich cale wyznac chciano.

Alle / wlepksey Krol J. M. Pruski zostawa nadszeji / ze
sposob od siebie podany / na wiecznych między Polska y Prusa-
mi

mi Pátrách ugentowány/ od Jego Krolewskiej Mości y Rzeczy
pospolitey Polskiej będzie przyjęty; to jest: aby ták z strony
Rzeczypospolitey/ jako y Petitorek/ Commissarze rownie z
obudwu stron mandatami y powaga opátrzeni/ co naypra-
dzey byli postanowieni/ ktorzyby wte wszystkie pretensie pilnie
weybrzeli/ one do czego pewnego/ wiele włáśnie należy/ przy-
wiedli/ y ná pewne sposoby do wypłacenia tego/ po przyja-
cielstwu się zgodzili. Doczego/ Sam Krol J. M. Pruski/
dla záchodzących w tymże Swoich włáśnych Przyczyn/ spo-
nie chce przystąpić/ y ták rzecz miáckować/ aby wzajemna/
miedzy Soba y Rzeczpospolita záchodząca przyjaźń/ bynam-
niey náruśzona nie była.

VII.

Jesze y to bárzo tráduka/ y złe tłumacza/ że
Krol J. M. Pruski/ zá okázya tey spráwy Kurlándskiej (to
jest/ już miánowaney obietnice/ że jestliby Margrabia w Kur-
lándiey był Successorem/ tedy tá Prowincya/ od wielkich
bárdzo długow y Pretensii miała bydz uwolniona) Stany Kur-
lándskie Prowincjalne compellował/ y udája/ że do pomie-
nionych Stanow/ cále nie należy/ w spráwe Successji wtracáć
się/ y/ że ta Compellácija/ práwom J. K. M. y Rzeczypos-
politey ná Kurlándya/ gwałt się dzieje.

Lecz táki zarzut tym się słusnie zbija/ że tá z Stanami
Kurlándskimi Prowincjalnymi Conferencija y Communica-
cija/ bynamniey nie excluduje Consensu Krolá J. M. y Rze-
czypospolitey Polskiej/ ná Successja Margrafá/ że teź Krol
J. M. y Rzeczpospolita/ rownie mieli bydz o to uprasáni.
Tá záś Stanow Kurlándskich interpellácija/ funduje się/ ná
przykładzie Sámychże Krolow Polskich/ osobliwie Janá Ká-
zimierzá/ y teraz pánującego Krolá J. M. Bo Jan Kázi-
mierz/ będąc jesze Krolewicem/ o Successja Kurlándska/ ja-
ko się do Stanow Prowincjalnych udawał/ list jego/ tey apolo-
gicy

13
gicy (a) przesyłany / pokazuje. Co zaś między Krolewem y Cza-
rem J. J. M. M. nie dawno postanowiono / także tu (b) przy-
dana Convencija jawnie przed oczy wystawuje / że Stany Kur-
lądskie / przednie były interpellowane / y jako pierwsi tej rze-
czy Promotorowie były naciągane / kiedy terazniejszy Krol J.
M. Polski / Asazecia Weissenfelskiego na Ksiestwo Kurland-
skie w sędzie usiłował; co samo także z drugiego listu / od
Krola J. M. Polskiego do Stanow Kurlandskich pisanego /
a tu (c) przyłączonego / widzieć można.

Dalej to jeszcze / przeciw Successyey Margrafina Kurland-
dy przywodza; że Konstitucya An. 1589. postanowiono /
iż gdyby kiedy Lenności Kurlandskiej stała się apertura; aby
ta Prowincya w jedno ciało z Krolestwem złączona była. Ale
taka Konstitucija przeciwna jest Przywilejowi poddania się
Kurlandyey / w którym Kurlandija / Ksiestwa Titulem jest
ozdobiona / który (tytuł) za nastąpieniem incorporaciy uszczę-
by musiał; bo wnet na Wojewodztwa y Starostwa byłaby
rozdzielona. Tymże Samym Przywilejem / y to jest
że warowano / aby Koło Praw / Przywilejow / a osobliwie
Koło używania Nabożeństwa / y Ceremonii według Confessey
Augspurgskiej zwyczajnych / nóstatek / Koło Świerzbności /
Preeminencii / Dignitarstw / Possesii / wolności y uchwał pos-
politych / z których się Miasta / y wsiy stanow Kurlandskich
poddani / przedtym cieżyli / żadna nigdy nie stała się odmią-
na / owszem aby dawne zwyczajy y obyczaje wdawney były za-
chowane obserwanciey / co / jak się obserwować y przy dawnych
zwyczajach / w duchownych y Świeckich / tak publicznych jako y
prywatnych rzeczach / utrzymać będzie mogło / jeśli Kurlandya
w jedno a toż samo ciało / z Polską złączona będzie / nikt łat-
wo nie poymie.

3ginione zaśi rzeczy Ewangelikow w całej Kurlandiey /
kiedy / tenże sposob postępowania z Dissidentami który teraz

(a) pod lit.

A.

(b) pod lit.

B.

(c) pod lit.

C.

w Polsce w obyczaj posiadł/ a nie dawno na seymie Wąrszawskim
 jakby Prawa moc wziął/ y do Aurländskich Protestántow na-
 leżec będzie/ bo bez warpienia po Incorporátiey/ temuż Prá-
 wu zdrugimi Polakami/ y oni podlegac beda muszeli.

Dotego/ Scany Aurländskie/ z strony Konstituciey An.
 1589. nie były słuchane/ co przecie/ wtákiey spráwie/ wktorey
 naywiększe ich zależało praecjudicium/ koniecznie bydz bymuszalo.

Ten zaś jest punkt przedni/ ktory sie tey Konstytuciey
 przeciwi/ y cále ja znosi/ że ona/ gdy potym do Apertury przys-
 to/ za nie była miána/ a na Wstajace po Xciu Ferderyku Kie-
 wo/ bez żadnego na Konstytucya respektu według Intercesssi
 Szlachty Aurländskiey/ Jakubá Kiozkiem Aurländskim po-
 stánowiono / co z Samego Investitury jego opisania jáwnie
 widziec.

Agdyby táta Konstytucya była/ jak to An. 1589. bydz po-
 wiáda ja/ a miáno by ja za ważna/ tedy by Arol J. M. Polski
 nigdy nie myslil z Postroennemi Kiozety o to w Páktá wcho-
 dziec/ aby nie tylko po śmierci teráznieyszego Kiozecie/ ale jeszcze
 za życia jego/ Aurlándyja na inšego Kiozecie/ była przeniesio-
 na / (co sie przecie przez Tráktat pomieniony stáło) Gdyzby
 to było poczytano za jawne sprzeciwianie sie Práwom Kro-
 lestwa Polskiego/ tego zaś o Arolu J. M. Polskim myslie albo
 suspikowac nie godzi sie,

Nátoniec y to námienic potrzeba/ że choćby sie na to po-
 wolilo (o czym przecie zwiela y wielkich rácii Słusnie watpic
 trzeba) Jz Aurlándyja po śmierci Xcia Ferdynánda bez po-
 tomnego/ powinna bydz Polsce incorporowána / tego jednáž
 żadna miára pretendowac nie mozna / aby za táto odmiana
 owdowiała Kiežná Aurlándska / Kiežná Koburgska / y Najás-
 nieysze Siostry/ ofátárim rázem zmárłego Kiozecie Aurlánd-
 skiego/ z Abbatissa albo Kienia Herfordska/ wszystkie swoje Prá-
 wa tážje tracic miáły/ ktore im albo wzgládem Dobr wolnych/

15

do Lennego Práva ná Kurlándiey nie nie należących / álbo
względem Pretensii dawnych / także zapisow / posiadanych Con-
traktow / y Donatów / jako y z Imienia Posagow / y Sustentáciey
należą / á Krorych naywiększą część / Sámych Krolow Polskich
Confirmacyami y Concessyami stwierdzona jest / y owsem ráczey
te Najasnieysze Kieźny / według naywiększey sprawiedliwosci y
slusności domagają się / áby / kroźkolwiek náostaték będzie
Kiażciem Kurlándskim / we wszystkich tym należycie im uczyni-
nieł Satisfactia / y żeby nie pierwey w Possessia Kieźstwa Kur-
lándskiego wchodził / ázby ich w tym dostatecznie ucontentował.

Náostaték dosyć wiadomo jest Krolowi J. M. Pruskie-
mu / jak nienależycie y przeciwne aż do tad / Slawnemu Narodo-
wi Polskiemu / były imprimowane Concepty / dla Dostojeńs-
twá Krolewskiego / od Oycá swego slawney pámiesci / przed tes-
mi niemal dwadziesta láty / w Dom Swoy wniesionego:

Oslawiono swieze Dostojeństwo / jako by Krolestwo Pol-
skiemu bárdzo przeciwne y škodliwe było; rozglašono że Kro-
lowie Pruscy tego Tytulu ná zle używać beda; y że się przez
to nie inšego nie była / tylko áby pátrá między Polska y
Prusami Brandenburgskimi zachodzace / były cále nárušone /
álbo cále wywroczone / y żeby wiele inšych przytkości ná Polska
było sprowadzono.

Juzci od Krolá J. M. Pruskiego częstokroć wychodziły
Dekláracye / że przez Dostojeństwo Krolewskie / nie się cále
nie szukało nowych Praw / álbo nowej władzy y Pánowania /
ná uymś álbo škoda Krolestwa Polskiego / ále jedynie šlo o no-
wy honor / á że pátrá chciał postáremu Státecznie y šwiato-
bliwie zachować / áni wczym naymnieyszym przeciwko nim wy-
kroczyc / także Krolestwo Polskiemu zachowane práwo even-
tualney ná Prusy Successy / cále y nie nárušone ma zostawác /
áni mu co przez Dostojeństwo Krolewskie ubędzie.

Tešezec to wszystko do tad nie pomogło / á żeby ánimu-
šom

kom Polskim dostona stała się Satisfakcyą i nie stey jednak
 przyczyny / żeby Tytuł Kieństwa Pruskiego na Krolewski przez
 mieniony / miał co Rzeczypospolitey szkodzić / ale ponieważ
 niektórzy / na przyjacielską y zgodną Domu Brandenburgskie
 go z Rzeczpospolitą Communiakcyą / Krzywym paterzaciem /
 obawiają się aby im Szym / y zamysłem ich / na opresia Rze
 czypospolitey zmierzającym / jąka ztąd nie urosła przeszkoda:
 Dla tego / radziby mieli pozorne przyczyny / do pomieszania
 y zagajenia / wszelkiej między Rzeczpospolitą y Kolem J.
 M. Pruskim tak listowney jako y poselskiej Correspondentey /
 y podobno gdyby się tylko jąka zdaczyła okazy / do orwartej
 Krola J. M. Pruskiego z Polską radziby przyprowadzili Col
 listey. Bo inaczej / gdyby się złośliwych ludzi przewrotne wto
 nie mieszały Intencie / staćby się niemogło / aby tak mądry y
 przeczorny Narod / jakim nad inſze Polſki jest / nie miał tego
 dawno zrozumieć / y uznać / że od Korony Pruskiej żadney ſko
 dy nie ma / y że względem Praw Polſkie na Prusy należa
 eych / żadney niemasz roznice / czy to Krolewski / czyli też Kiaz
 zey tytuł / ich Possessor mieć woli.

Już to niemal Dwadzieścia lat wypłynęło / jak otytuł
 Krolewski w Brandenburgskim zostawa Domu. Przez cały
 tak długiego czasu przeciag / przy tak znacznych w Świecie
 Chrześcijańskim / a osobliwie w samej Polſce / odmianach /
 jużby się cokolwiek pokazało / gdyby co Polſce ſzkodliwego /
 to Krolewskie Pruse Dostojeństwo / w sobie zawierato / albo
 żeby ztąd Polſce ſkoda jąka stać się mogła / ale przez ten czas /
 ani najmniejszego wrym niebyło widać znaku.
 Paktów / Konſtitucyę / Prawa / y zwyczaję / między oboym
 Krolestwem y Narodem / zawſze też same zostaly / z strony
 Krola J. M. Pruskiego / nie nigdy nie wspomniono / żeby
 dla dostojonego Dostojeństwa Krolewskiego / miał zadac
 Ktoregokolwiek w Paktach wyrażonego Artykułu uwolnienia /
 albo

albo jaskowey ztey przyczyny odmiany / lub prerogatywy.
 Wrosem y na przyszle czasy / chce tego przestyr zegac / chochy
 tes Polska y Prusy as do konca Swiata (jako jest nadzieja)
 w tymzje zostawaly stanie.

Lecz radby Krol J. M. Pruski widzial / aby ta z Rzecz-
 zpospolita sprawa / mogla bydz uspokojona / a zchy o spol-
 nych y sciale z soba spojonych pozyskach / tym bezpieczniey y
 latwiey wespól radzic bylo mozna : jesli zasz Rzeczpospolitey
 bardziej sie podoba / aby wyszlo tak jak teraz jest zostalo /
 polki sie jey bedzie zdalo / tedy J. K. M. y na tym przestac
 nie odmawia / ani dla tego / na existimaciy / ktora ma tu Rze-
 czpospolitey jak naywieksza / albo na chci do promowowa-
 nia / wedlug swey mozności / jey Interessow / co ubedzie.

Tym czasem / Krolowi J. M. Pruskiemu / to bedzie po-
 ciecha / ze Dostojenstwo Jego Krolewskie / za zgoda wszystkich
 inszych / choc naywiekszych y naypotrzebniejszych caley Europy
 Panow y Kiazat / jest mu przywlaszczone y przyznane / a zasz
 tym / ze wrakiey u nich zostawa powadze / jakiey drudzy nie-
 ktorzy Krolowie jezsze nie maja / y do tad / usilnie starajac sie /
 otrzymac nie mogli.

Te sa niemal wszystkie Argumenta y dowody / ktoremi
 Krola J. M. Pruskiego zle udaja / jakoby mial bydz Rze-
 czpospolitey nieprzyjaznym / y ktoremi pozornie dowodza / ze
 tenzje Krol J. M. ma wprzedszewzisciu / Rzeczpospolita
 przywdzic y jey skodzic.

Nie wotpi ztym / Krol J. M. Pruski / do slusnego y
 sprawiedliwego caley Swiata (osobliwie zasz z Narodu Pol-
 skiego / dla wysokiego dowcipu y przezornosci wrzezach / slawo-
 nego / tych animusow / ktorzy zkad inad y zinszych przyczyn nie
 sa od tego usci) Sadu promowac. A jezeliby jezsze kto-
 kolwiek mial wrym Szkrupul / tedy Krol J. M. Sam dec-
 browolnie / obfernieysze rzeczy objaśnienie dac obiecuje / as sa
 kazdemu zupelnje dogodzi. C Kaz-

Oto jedno Krol J. M. prosi / aby dla wojennego swego przygotowania / suspicii opacznych Rzeczpospolita sobie insynuować nie dopuszczala. Szczęśliweć jest zlaści Bozey Panowanie J. R. M. jednaki tey przykrey doznowa przeciwności / że nie jest wolne od skrytych y otwartych nieprzyjazni / zayrza mu Fortuny y incrementow Domu Jego / y nie bardzo sie to ukrywa / że gdyby sie jaka podala okazyja / byliby tacy / ktorzyby Krola J. M. z całym Domem / do ostatniey chcieli przyprowadzić ruiny. Wszystkim zaś takowym machinacjom / coby Krol J. M. opponował / po Bogu y dobrych Przyjaciół Asistentey / oprocz Woystká / nie inzego niema. Zta jest jedyna a własna przyczyna / Ktora Krol J. M. przywiedziony y prawie przyniewolony / do sporządzenia takiego / jakie teraz jest / woystká: Nie żeby chciał przez nie cieśkim bydz Samsiądom / albo gwałtownie na tego następować / albo z cudzoškoda granice swe rozpostrzeniać: ale to jedno ma w Intencicy / aby wszystko co mu Bog dal / y co od Przodków swoich przez Successia otrzymał / w całości zachował / swoim też Samsiądom y Przyjaciółom / osobliwie zaś Narodowi Polskiemu (ktorym Wiecznego Przymierza obowiązkiem / skazony jest / y ktorego wolność y szczęśliwe powodzenie / z Swoja y Domu swego całoscia / tak ściśle jest spojone) ilekroćby tego potrzeba była / mógł zawsze dopomocy y dobra chęć pokazać; żadnym zaś sposobem / ani żadna consideratia / choćby też niewiedzieć jaka była / do tego przywieść sie nie da / aby miał na co pozwolić / coby temu sławnemu Narodowi / choć w najmnieyszey rzeczy / ciężarem albo škoda bydz mogło.

Co wszystko Sumnieniem dobrym y słowem Krolewskim / Ktore zawsze ma w Swietobliwey obserwancyey tym szczególnieyszym piśmem jak nastaley obiecuje,

Lit. A.

Jan Kazimierz / z Bożey kásti / Krolewic Polski y Szwedz-
 ki 2c. 2c. Urodzony nam Wielce miły. Wiádomo / bez watpienia
 Uprzeymości Wáſzey / jákoſmy ſie przed Kóciem / ná Seymie
 Wárſawſkim / do Rzeczy poſpolitey / o otrzymanie Kieſtwá Kur-
 lándſkiego odzywáli / y u Ich M. M. P. P. Senatorow tyle
 faworu znaleźli / że ich niemal wſyſtkie głoſy ná Náſza ſtrona
 były obrocone / zład mamy nádzieje / że teſz ſame ktore ná ten
 czas po nas wypadły Votá / ná bliſko náſtępującym Seymie nie
 odmienia ſie / owſem ráczey potwierdzone będą / á to tym bár-
 dziey / kiedy Nam donieſtione / że niedawno odpráwione Seymiki
 Prowincyálne / wſe dy jednomyſlnie po náſzey ſtánety ſtronie
 Lecz ponie wáſ / byłoby Nam rzecza wdzieczna / gdyby Sámi
 Obywatele Prowincyálni / wſaſnego affektu / u Krolá y Rze-
 czy poſpolitey wto ſie wlozyli / záczyn Uprzeymość Wáſze kto-
 rego przychylna ku nam zyczliwość y Wierność / jeſt nam daw-
 no wiádoma / zá ráda y powaga J. K. M. tym Piſmem Com-
 pellujemy / ábyſ te ſpráwe / u pomienionych obywatelow / ná
 Náſze ſtrona rák chciał kierowác / y ich umyſły nátkonic / żebyſmy
 tym łatwiey y przedzey intenciey náſzey doſtápic mogli.

My záá ſprzeciwká / cáley Prowincyei / Religia / y Przy-
 wileje / ktorych teraz używa / ná záwſze zachowác / á nád to Uprzey-
 mości Wáſzey ſpoſobnego czasu / uczynna wdziecznoſć pokazác /
 zoſobná obiecujemy / ábyſá ſwiadczoney Nam wiernoſci / nigdy nie
 zákowal. Ná oſtátek uprzeymoſć Wáſze Boſkiey polecamy opie-
 ce / y Láſke náſze 2c. 2c.

w Wárſawie d. 26. Jan. 1678.

Urodzonemu nam wielcemitemu

Eberhardowi Wolffowi 2c. 2c.

Lit. B.

Poniewáſ J. K. Cárſki Májestat / orazy Jego Krolew-
 ſki Májestat Polſki / ſluſnymi y wáſznymi do tego będąc przywie-
 dzieni

dzieni rąkami/ uznali/ że to jest rzecz dobra/ y do wielkiego utwierdzenia wzajemney między Soba przyjąni y dobrego affektu należąca/ aby J. O. Książciu J. M. Janowi Adolffowi Książciu Saxonskiemu Weissenfelskiemu/ Najasn. Książna J. M. Páni Anna/ Książna cásley Rusi/á owdowiatá Książna Aurlándska/ pod Kondycyami pewnymi/ była poslubiona/ Sáczym wyzy miánowaném Najestaty/ ná Umowey Kondicye/ ktoremi- by to przedsiwziscie wykonáne/ y do požadánego skutku moglo bydz przyprowadzone/ przez pełnomocnych z obu stron ná to miánowaných Ministrów/ w następujących Artykulách/ Rusnie się zgodzili.

Artikul, I.

Obiecuje Jego Carstwa M. ze według uczynioney z Stá-
 „ námi Aurlándskimi Umowoy/ ták ta rzecz kierowác zechce/ że
 „ by pomienione Stany/ J. K. M. Pol. y sławney Rzeczypos-
 „ politey/ przez Deputatow zwyczajnie obráných/ przyszoynie
 „ y pokornie uprasáli/ aby zważywszy ich/ już dawno przeciw
 „ Ferdinándowi Książciu Aurlándskiemu doniesione gráwami
 „ na/ ktore niemniej J. K. M. jáko y Commissy do Aurlán-
 „ dyey zesłány znájome y wiadome są/ raczyli deklarowác/ że wyz
 „ pōieniony Książca/ ná to Książstwo/ jáko od J. K. M. y Rzeczypospoli-
 „ tey/ Lennym právem dependujace/ wóbytko ktore miał do rad/
 „ práwo utrácil/ y żeby J. K. M. z Rzeczpospolitá/ Książstwo to/
 „ ze wóbytkimi do niego należącymi Právami/ Przywilegiámi/ y
 „ prerogatywami/ ktorych Książca Aurlándscy do rad używali/
 „ miásto Jego/ ná Książcia Saxonskiego Weissenfelskiego/ moca
 „ Naywyższego/ ktore ná Aurlándyja mája/ Prává/ przeniéc/
 „ przekazác/ y tym go ozdobié chcieli.

Artikul, II.

Wzajemnie J. K. M. Pol. przyrzeka/ że nie tylko Sama
 „ ná to Stánow Aurlándskich žádanie ochotnie zezwoli/ ále też
 „ stárania dołożyć zechce/ aby Rzeczpospolitá tákże to cōprobo-
 „ wátá/

„wata / y za dobre uznala: Do czego p̄mienia Rzeczpospolita /
 „ już od niematego czasu poczał disponować / y daley wśelkiego
 „ dokozy st̄rania / aby ja ciale na to przyprowadził.

Artikuł, III.

Co wśytko gdy sie dobrze nada / y do skutku przyjdzie / tãk /
 że Inwestitura Xiążeciu Saxonskiemu Weissenfelckiemu / y Je-
 go potomstwa męskiey płci / z Uczciwego Małżeństwa spłodzo-
 nemu dana będzie / tedy niech będzie z Jego Cárskiey Mości Sy-
 nowica Wesele / y nie odwrotna w Prowincye Rurlándskie
 Intromiasta / tãk aby jedno bez drugiego nie było / ani bydz
 mogło.

Artikuł, IV.

„ Tãkże obãdwa Cárski y Polski Majeſtat obiecują / że Xiã-
 żecia Saxonſkiego Weissenfelckiego y Successorow Jego Len-
 nyck / przy poſseſſtey ziem Rurlándſkich / ze wśytkiem do nich
 „ przylażonemi / y zdawnã przynależacemi Præerogatywami /
 „ Prãwami / wolnościami / nic nie wyjmując / beda utrzymywãć / y
 „ przeciwno wśytkim bronieć y zabezpieczãć.

Artikuł, V.

Osobliwie zaś Jego Cárski Maj. wyż pomieniona Xiężna
 J. M. Wdowa / tãk wielkiey Xiężnie przystoynym Splendorem /
 Ubiorem / naczyniem Srebnym / y wśelka inſza ruchomoſcia y
 sprzetem opãtrzy / wśytkie też Sobie na Xięstwo Rurlãnd-
 ſkie y Staroſtwa jego / pod jakim kolwiek imieniem / należace
 „ prãwa / Xiążeciu J. M. Weissenfelckiemu y Successorom jego /
 „ na znãt chaci Swoey ku temu małżeſtwu / paści y uſtapi / Teyż
 Xiężnie J. M. Wdowie wśytkiey kãzde zoſobnã wygody y po-
 żytki / ktore Jey / gdy pierwey ſta zamãż / za Nieboſczykã Xiã-
 żeciã Rurlãndſkiego / pozwoili / y teraz tãkże pozwoili / dla czego
 Zãpisy poſãżne z Nieboſczykiem Xiãżeciem uczynione / jeſzcze
 przed Weſelem wiernie beda Communirowãne / aby tymże Spo-
 sobem y tenorem / te ktore ſia teraz ſporzadzãc mãjo / mogły bydz
 napisane.

Artikuł, VI.

„ Pod ta jednat kondycya/ że ta sama Cessia/ ktora Jego
 „ Cárski M. w Artykułe poprzedzającym Kiazeciu Saxon-
 „ Niemu Weissenfelskiemu uczyniel/ także przeniesienie pretensii
 „ y praw Kiaznie J. M. Wdowie ná Kurländija należących/ ma
 bydz miasto posagu/ Nieboſczyłowi Kiazeciu pierwſtemu Ma-
 zonkowi obiecánego/ przyjeta/ á że poty J. C. M. do płacenia tego
 pieniaďami/ žádnym ſposobem nie bedzie obowiazany; Najasn:
 Kiazs Oblubieniec także/ posagu tego cále zrzeka ſie/ Nie mniej
 jednat wſyſtkie y teſz Same poſytki / ktore od Kiazecia nieb. ná-
 jaſn. Wdowie/ zokáziey umowionego z nim małżeńſtwa/ byly o-
 biecáne / bez żadney exceptey/ nie ináčey jako gdyby to wſyſt-
 ko wyrażnemi ſłowy tu wpisano y zosobná wyrażono bylo / Jey
 dawác bedzie.

Artykuł, VII.

„ A jeſliby tego dokázac nie bylo možna/ áby Kiazs Ferdin-
 „ nánd z Pańſtw Swoich byl cále y ná záwſe wyrugowany/ to je-
 „ dnát obádwá Majeſtaty ſpráwia / áby temu Kiazeciu doży-
 „ wotnie roczna / ále mierna penſia/ ktora lub od Santow Kurl-
 „ lándſkich / lub z Dochodow Kiazecyich/ ma bydz wyplacána/
 „ byla náznáczona. Co ſie zá powodé J. K. M. jeſzcze przed Weſelé
 ma ſpráwić. Zgodá y ná to obojey ſtrony Majeſtatu/ áby pomies-
 niona Coroczna Penſia / Kiazeciu Ferdinándowi / po wſyſtek
 czas żywota jego/ dawána byla / czy to mu Lennoſé cále bedzie
 odjeta/ czyli teſz nie.

Artykuł, VIII.

„ Upodobáło ſie teſz; y wzajemnie obie ſtrony Kontráktujace
 ſobie przyobiecály : że tá o małżeńſtwie Umowá poty ma bydz
 „ tájona y w Sekrecie chowána/ áſw wprzod wſyſtkie tey Conven-
 „ ciey punktá/ do zupełnego przyjda ſarku.

Artykuł, IX.

Náloniec/ Najáſnieyſzych Stron zgadzájacych ſie Mlinio
 ſtrowice

23

skrowie pełnomocni zobu stron ná to sie też zgodzili/ że má bydź dołożone staranie / áby Oboygá Cárskiego y Krolewskiego Maještatu Diplomátá/ ná utwierdzenie wyžey pišánych Kondicij/ ktore w Osmio Niedzielný czásie/ tu ná Cárskim Dworze Jednemu od Drugiego mája bydź wydáne/ według zwyčájá nalezyćie byly stáwione.

Czego wyštkiego/ dla Wiáry y pewnošći/ teraz pomienieni Ministrowie pełnomocni/ Umowy tey/ jednego á tegož samego tencru listy dwa rázy przepišane / y rešomá Swoimi podpisaáne/ tákže pieczaciamišmocnione/ wzajemnie z Soba odmiénili.

Działo się w Petersburgu / d. 12. Decembrá /

Roku po Narodzeniu Chrystusowym / 1717.

Lit. C.

Fryderik August 3 Božey Láski Krol Polski 2c. 2c.
Wam Wielmožni/ Urodzeni/ Wierni Nam mili Consiliárze/
Lášte Náše: Przekożono jest przed námi / Co się w Supplikách
Wášych / 28. y 31. Mar. Roku tego pišánych / o zámiešánym
Stanie Kieštwá Kurlándskiego y Semgálskiego wyrażonego
záwieráto / oraz y to / cošćie przez Pošlá Wášego / o Sporządze
niu tás Successyey / że wty wzgląd był miány ná Krewnego ná
šego / Janá Adolffá Kiežeciá Saxonškiego Weissenfelškiego /
doniešli.

Ná co Wiernošćiom Wášym z Láski tájé nie chcemy / jáko
bárdzo Náš dolega Stán utrapiony Prowincyey Wášey / ktorey
šlowsy y Pišinem Nam przed oczy jest wystáwiony.

A poniewaš niczego bárdziej sobie nie žyczemy / náđ to / że
byšmy Krolestwo náše / y do niego przyłączone Prowincye / dlu
ga Woyna y wnetrznemi zruinowane niezgodámi / wdawney
ošdobie y šczęšćiu ogládać mogli; tedy rowný pieczołowáním /
ile bydź može / o to stáráć się bedziemy / áby te / ktore ná Kieštwó
Kurlándskie y Semgálskie przyšly obciażenia / byly ulžone. W
Czym referujemy się ná te deliberácyey / ktore byly uczynione od
Kommissyey / dla weyzczenia w Spráwy Wáše wysáđzoney / kto

ze też wśelkim Sposobem utrzymywac u Siebie moeno postka
nowilifmy.

„ Napotym/bardzo to nam miło/ zell przeymości Wáſze/wſpo-
„ rzodzeniu Succesſey w K. K. Kurlándſkim y Semgálſkim/ ná
„ Krewnego Wáſzego Kiazecia Saxonſkiego Weiſſenfelſkiego
„ wzglad mieli: bo bydz też nie moze/ aby to Przedſiewziacie nam
„ nie miáło bydz jáko nayprzyjemnieyſze/ á to/ ták dla Cnot znácz-
„ nych y zaſlug/ ktoremi pomieniony Kiazca jeſt ozdobiony/ jáko y
„ dla tego/ ktore Nam z Nim záchodzi/ Arwie zpowinowácenia;
„ nie, też nie zániedbamy/ co do Promociey tey ſpráwy/ ják im ko-
„ wiec ſposobem/ moze bydz pomocnego/ yſtarac ſie bedziemy/
„ aby ná przyſtlym ſeymie/ tá Rzecz zupełnie była zákonczona.

„ Ná oſtáteć / powoływajac ſie ná to/ coſmy nie dawno w
„ Pensách bedac/ przez Kánclerzá Wielkiego Koronnego/ Dele-
„ gatowi Wáſzemu/ wtey materyeey uſtnie deklarowác rozkazali/
„ to tylko przydawamy / że dobrze bedzie/ gdy tego z poſtrodku
„ ſiebie / ná Seym bliſko náſtepujacy / do Grodna przyſiecie / któ-
„ ryby wſpráwách Wáſzych ſtaránia dokladať.

Datt. w Drezdnie / d. 21. Junij. 1718.

August Krol.

Fleming.

Simonis

Stanom Kieſtwá Kurlándſkiego y Sem-
gálſkiego Reſpons / ná dwa Memorias
ty / Jego Krol. Moſci podane.

Wielmożnym / Urodzonym / Wiernym nam miſym / Poſtano-
wianym Wojewodzie / Kanclerzowi / Kaſtellanowi Mar-
ſátkowi Prowincyálnemu / Przednieyſzym Kádom y cale-
mu Stanowi Rycerſkiemu Kieſtwá Kurlándſkiego y Sem-
gálſkiego,

❁ (o) ❁

1848

